

TORKKOLL. Anders Nilsson från Stenvalls tillsammans med Eric Björkman och Stefan Ericsson i en av torkarna hos Stenvalls, som använder deras styrsystem.

TORRISAR. Eric Björkman och Stefan Ericsson sitter i torkskötarens kontor på Stenvalls Trä i Sikfors.

Stanna fläktarna och torka bättre

Ny metod att styra torken sparar el och ger högre kvalitet

Låt fläktarna stå stilla och få högre kvalitet på torkningen. Det låter som hokus pokus men tekniken, som uppges fungera i de flesta torkar, har använts under två år av Stenvalls Trä i Sikfors som både reducerat elräkningen och fått bättre virke.

TEXT OCH FOTO: KLAS BJÖRNSTEDT

För 15 år sedan startade styr- och regleringenjören Eric Björkman, en av de ledande personerna bakom det första datoriserade styrsystemet för virkestorkar, tillsammans med Stefan Ericsson Alent Drying som ett hobbyföretag. Branschen blev intresserad, men inte tillräckligt och konkurrenterna avfärdade nykomlingarnas idéer. Inte desto mindre fanns deras icke patenterade typ av basning snart i alla torkar, såväl gamla som nya. Och den förordades av samma personer som tidigare hade dömt ut den.

NY METOD. Hur som helst lyckades Alent inte riktigt slå sig in på marknaden. Ett tiotal torkar såldes i norra Sverige och så vitt NTT vet fungerar de bra.

Men de två entusiasterna slutade inte att arbeta med torkar och de lanserar nu ett styrsystem med en helt ny torkmetod som spar både el och utrustning, samtidigt som virket blir bättre tack vare mindre spänningar. Det tycker i alla fall Anders Nilsson, Sven Stenvall och Lennart Nils-

son på Stenvalls Trä som deltagit i arbetet och använt styrningen under två år.

– Som mycket annat började det med ett fel. I en av våra torkar ledde en trasig givare till att torken ventilerades kraftigt i intervaller under hela torkningen. Men det var inget fel på virket trots att det borde ha blivit sprucket och skevt. Däremot blev det flera procent för torrt, berättar Eric.

MANUELLT FÖRSÖK. De funderade på orsaken och insåg att det kanske var möjligt att slå av fläktarna under delar av torkningen. Primärt för att minska elförbrukningen, inte för att få bättre kvalitet eller kortare torktid.

Det första försöket med metoden genomfördes av Eric och Stefan som körde en sats manuellt. De var uppkopplade mot en tork och turades om att slå av och starta fläktarna med olika intervaller. Det var värst på nätterna.

– Jag berättade om det här för Anders Nilsson, som är processansvarig för torkning på Stenvalls, och frågade om jag kunde få testa i en av deras torkar. Han insåg att det här måste vara en bra torkmetod och hängde på direkt. Också Sven Stenvall, delägare och produktionsansvarig, var mycket intresserad. Han hade själv sett att korta stopp för fläktbyte inte krävde förlängd torktid i motsvarande grad och att det blev hög kvalitet på torksatsen, säger Eric.

– Resultatet var positivt. Anders, Sven och jag verkade ha rätt. Det blev mindre spänningar i virket och det gick att göra ganska stora besparingar på elförbrukningen, så vi gick vidare, berättar Eric.

NÖJT. De förlängde stilleståndperioderna mer och mer utan att det gav någon negativ effekt och Stenvalls blev allt mer nöjt med kvaliteten. Det ledde till en vida-

reutveckling och den nya styrningen som nu lanseras.

INSTALLATION. Den första installationen gjordes i en kammare hos Stenvalls för två år sedan och för ett halvår sedan installerades systemet i ytterligare fyra torkar. Nyligen har de också installerat programmet hos en kund som har flera Alent-torkar och det ska nu trimmas in.

Anders Nilsson har tillsammans med torkskötaren Lennart Nilsson deltagit i arbetet och hela tiden följt upp resultaten.

– Det är förvånande hur bra det har fungerat. Dels har vi sparat ungefär 50 000 kronor per år och tork i minskad elförbrukning på den tid som fläktarna står, och dels har vi färre ytsprickor. I vårt hyvleri märks en markant förbättring, inte minst då vi klyver. Dessutom är det en hel del som indikerar att den totala energiförbrukningen har minskat efter-

som torktiderna har kunnat kortas en del, säger Anders.

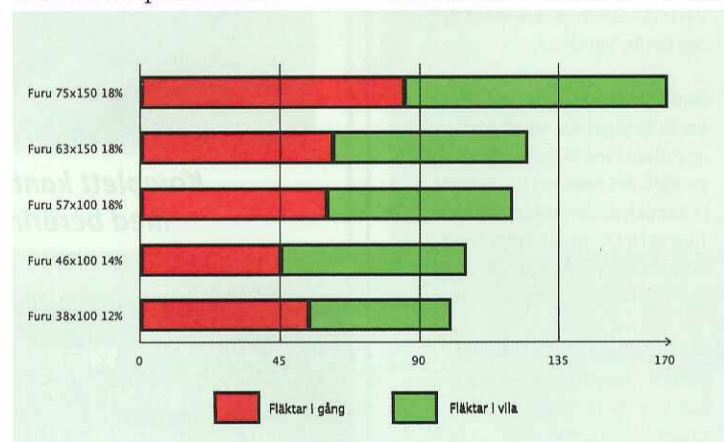
Eric och Stefan har inga glasklara svar på vad det är som händer. Men Eric har en teori att om de klimatvariationer som av- och påslagen ger upphov till gör att virket "stretchas" då det är i sitt uppvärmda och plastiska tillstånd.

– Hur som helst finns det absolut ingen tvekan om att det fungerar utmärkt att spara el med vår metod och väldigt mycket indikerar att den även ger andra fördelar, även om det till viss del är en fråga om bedömningar, säger Eric.

MODULER. Kostnaden för en styrning är ungefär 90 000 kronor och det är ungefär vad som går att spara in i minskad elförbrukning på drygt ett år i en medelstor kammartork.

Montaget är moduluppbyggt och kan enkelt monteras i samma apparatskåp som befintligt styrsystem. Alent Drying står för arbete, utbildning och inkörning. För en van torkskötare går det snabbt att lära sig hur det används. Naturligtvis är det möjligt att torka utan pumpeffekt också.

– Det ska bli spännande att se hur det här tas emot. Jag inser att det inte kommer att bli särskilt uppskattat av de två aktörer som dominerar marknaden. I princip kan vi leverera ett komplett styrsystem som ersätter deras, såväl i äldre som nya torkar, säger Stefan Ericsson.

HALVERAD FLÄKTTID. Faktiska exempel på torkningstider med Alentmetoden vid olika dimensioner.

SNABBKOPPLAD. Styrningen är moduluppbyggd och monteras på några timmar.